

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudkyní JUDr. Ivonou Šubrtovou ve věci

žalobce: **Y. A.**
zastoupen Mgr. Anetou Bendovou, advokátkou
se sídlem U Soudu 388, 500 03 Hradec Králové

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra České republiky, IČ 00007064**
Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 10. 2019, č. j. OAM-386/ZA-ZA11-LE24-2018, ve věci mezinárodní ochrany

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 10. 2019, č. j. OAM-386/ZA-ZA11-LE24-2018, se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

I. Předmět řízení

1. Žalobce se domáhá přezkoumání a zrušení shora označeného rozhodnutím žalovaného, kterým mu nebyla udělena mezinárodní ochrana dle ust. § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).
2. Z předloženého správního spisu vyplývá, že žalobce podal dne 5. 5. 2018 žádost o udělení mezinárodní ochrany v České republice (dále jen „ČR“). Uvedl, že je ukrajinské národnosti, pravoslavného vyznání, nikdy nebyl politicky ani veřejně aktivní. Žil ve

- městě Krasnyj Luč v Luhanské oblasti. Do ČR přicestoval spolu se svou matkou dne 28. 4. 2018 (*poznámka soudu*: její věc je zdejší soudem vedena pod sp. zn. 32 Az 19/2019). Za důvod své žádosti uvedl obavu o život v důsledku probíhajícího válečného konfliktu v Luhanské oblasti, kde dochází k bombardování a střelení a vyhrožování ze strany vojáků. Dostával telefonické výhrůžky v souvislosti se službou jeho otce v ukrajinské armádě s tím, že má odjet, protože je nepřítelem a zrádcem (používali i vulgární výrazy). V jednom případě ho zbili, přinutili ho sundat si kalhoty a bili ho obuškem po zadku a nohou.
3. V průběhu pohovoru popsal svůj život ve vlasti. Uvedl, že v srpnu 2014 se s matkou přestěhovali do Kyjeva, kde se snažila najít práci. To se jí nepodařilo (kvůli tomu, že je z Luhanska), tak se museli po třech a půl měsíci vrátit zpět. V té době studoval na střední stavební škole, ale kvůli odjezdu z vlasti v roce 2018 studium nedokončil. Uvedl, že pasy si vyřídili prostřednictvím agentury, kterou si našli na internetu. Situaci v místě bydliště popsal tak, že se tam střílelo, bombardovaly blokposty, letadla létala přes město. Bydleli asi 2 km od blokpostu. K výše uvedenému incidentu sdělil, že k němu došlo v roce 2014, zbili ho vojáci, neví z jaké armády. Poté popsal ještě jeden konflikt, kdy se večer ještě před stanovenou dobou zákazu vycházení (21 hod) procházel, zastavilo u něho auto a neznámí lidé ho vyzvali, aby šel domů, jinak bude rýt zákopy. Pokud jde o telefonické výhrůžky, uvedl, že v lednu roku 2018 mu volali na mobilní telefon (každý týden, naposledy v dubnu před jejich odjezdem) neznámí lidé a vyčítali mu kvůli jeho otci, který sloužil v ukrajinské armádě, že je zrádce a že má odjet, jinak ho zabijí. Telefonáty pokračovaly i poté, co si změnil telefonní číslo. Stejně telefonické výhrůžky dostávala i jeho matka. Objasnil, že rodiče se rozvedli, s otcem není v kontaktu, neví, kde se nachází, neviděli se 10 let. Sám základní vojenskou službu dosud nevykonal, povolání do armády nedostal. Uvedl, že se nemůže přestěhovat do jiné části Ukrajiny, protože je nikde nechtějí přijmout. Do vlasti by se vrátil jen v případě, že skončí válka a bude tam bezpečno.
4. Žalovaný v odůvodnění rozhodnutí uvedl, že žalobce nesplňuje podmínky pro udělení azylu dle § 12 písm. a) zákona o azylu, neboť nebyl pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, sám ani neuvedl, že by ve vlasti vyvíjel činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod. Žalovaný neshledal v případě žalobce ani důvody pro udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu. Uvedl, že bezpečnostní situace na východě Ukrajiny a existence ozbrojeného konfliktu v zemi původu nemůže být důvodem pro udělení azylu dle § 12 zákona o azylu, na uvedené situace pamatuje ustanovení § 14a písm. c) zákona o azylu, a to možností udělení doplňkové ochrany. K telefonickým výhrůžkám žalovaný uvedl, že nezpochybňuje skutečnost, vyplývající i z jím opatřených podkladů pro rozhodnutí, že na území ovládaném ruskými separatisty na východě země může docházet k protiprávním jednáním i vůči civilnímu obyvatelstvu, přičemž možnosti občana domoci se spravedlnosti jsou zde velmi omezené. Žalovaný upozornil, že pronásledováním ve smyslu § 2 odst. 7 zákona o azylu není, pokud se obava z pronásledování vztahuje pouze na část území státu, jehož státní občanství cizinec má, a může-li bezpečně a oprávněně odcestovat do jiné části státu a v ní se usadit a pokud s přihlédnutím k situaci v této části státu a k jeho osobní situaci v této části státu nemá odůvodněný strach z pronásledování, ani nejsou dány důvodné obavy, že by mu zde hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy, anebo má přístup k účinné ochraně před pronásledováním nebo vážnou újmu. Žalobce proto mohl využít možnosti vnitřního přesídlení, což již v roce 2014 učinil, aniž by v této souvislosti zmínil nějaké problémy.

Žalovaný s odkazem na informace o zemi původu uvedl, že na území pod kontrolou ukrajinské vlády panuje stav funkčního právního státu, jsou zde aktivní i nevládní místní i mezinárodní lidskoprávní a další organizace, které jsou schopny občanům nacházejícím se v jakékoliv nouzi pomoci a dále, že byla implementována příslušná legislativa a spuštěny programy na pomoc přesídleným osobám. K popsání zbití žalobce neznámými osobami žalovaný uvedl, že se jednalo o ojedinělý, byť kriminální incident, který nesouvisel s důvody uvedenými v § 12 písm. b) zákona o azylu, nejedená se proto o pronásledování, stejně jako v případě dalšího incidentu, a to z důvodu nízké intenzity. K diskriminaci obyvatel z východní části země, pokud zejména v souvislosti s konfliktem přesídlí do západní části, žalovaný poukázal na to, že tradičně mluvící je stále velká část východní Ukrajiny, město Oděsa a okolí a hlavní město Kyjev, „čímž se diskriminace nebo dokonce pronásledování z jazykových či nacionálních důvodů, alespoň v těchto částech země a pro ruskojazyčné osoby, jeví jako velmi nepravděpodobné.“ Současně uvedl, že si je vědom existence jistého napětí mezi ukrajinskojazyčnou a ruskojazyčnou komunitou, případně mezi starousedlíky a vnitřně přesídlenými osobami se závěrem, že napětí či dokonce vzájemná nevraživost ještě nepředstavují pronásledování ve smyslu § 2 odst. 4 zákona o azylu. Uzavřel, že jím shromážděné zprávy nepotvrzují důvodnost žalobcem prezentované obavy, že by na Ukrajině, alespoň na území pod kontrolou ukrajinské vlády, docházelo k pronásledování z národnostních důvodů či z důvodů příslušnosti k určité jazykové skupině, ať již ze strany státních či nestátních aktérů. Naopak z nich dle žalovaného vyplývá, že „současná vláda velmi dbá na ochranu lidských práv a svobod občanů a na zavedení a prosazování mechanismů právního státu včetně snahy o odpovídajícím zajištění a integraci vnitřně přesídlených osob“ a zopakoval, že žalobce mohl využít možnosti vnitřního přesídlení.

5. Žalovaný v případě žalobce neshledal ani žádný zvláštního zřetele hodný důvod pro udělení humanitárního azylu podle ve smyslu § 14 zákona o azylu. Uvedl, že žalobce je dospělou a plně právně způsobilou osobou, nemá žádné závažné zdravotní problémy. Připomněl, že na udělení humanitárního azylu není právní nárok. Na žalobce pak nedopadají ani důvody pro udělení azylu za účelem sloučení rodiny ve smyslu dle § 13 zákona o azylu, neboť není rodinným příslušníkem azylanta, jemuž byl udělen azyl dle § 12 nebo 14 zákona o azylu.
6. Dále se žalovaný zabýval důvody pro případné udělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu a hledisky hrozby vážné újmy dle § 14a odst. 2 citovaného ustanovení, zejména pak otázkou, zda žalobci v případě návratu do vlasti nehrozí vážná újma ve formě vážného ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu ve smyslu písm. c) tohoto ustanovení. K obavám žalobce z bezpečnostní situace v místě jeho posledního bydliště, tj. v Luhanské oblasti, žalovaný připustil, že pouze ve dvou z celkem dvaceti čtyř administrativních oblastí Ukrajiny, konkrétně v Doněcké a Luhanské oblasti, panuje zhoršená bezpečnostní situace zapříčiněná ozbrojenými střety mezi ukrajinskými bezpečnostními složkami a místními separatisty, s tím, že v ostatních částech Ukrajiny je situace klidná. Občané Ukrajiny pak své případné potíže mohou vyřešit přestěhováním se v rámci země. Na území Ukrajiny mimo uvedené dvě oblasti neprobíhá ozbrojený konflikt, který by pro žalobce představoval jakékoliv ohrožení. Opětovně připomněl, že žalobce hned na počátku konfliktu v roce 2014 tuto oblast krátkodobě opustil a přesídlil do hlavního města Kyjeva, nacházejícího se pod kontrolou ukrajinské vlády. Dle žalovaného proto i nyní měl možnost přestěhovat se do jakékoliv jiné části Ukrajiny

nezasažené konfliktem, tam se registrovat a využít nabízený program pro přesídlence, což neučinil a nezdůvodnil, proč by této možnosti nemohl využít. Žalovaný dospěl k závěru, že vycestování žalobce nepředstavuje ani v jiném ohledu rozpor s mezinárodními závazky České republiky, a proto mu nenáleží ani doplňková ochrana dle § 14a zákona o azylu.

II. Obsah žaloby

7. Žalobce namítal, že v předcházejícím řízení o udělení mezinárodní ochrany byl zkrácen na svých právech. Dle jeho názoru žalovaný porušil ustanovení § 2 odst. 1 až 4, § 3, § 50 odst. 2 až 4, § 52 a § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen správní řád), a dále ustanovení § 12, § 14 a § 14a zákona o azylu.
8. Žalobce nesouhlasí se závěrem žalovaného, že mu v zemi původu nehrozí pronásledování, resp. vážná újma podle § 12 a § 14a zákona o azylu. Má za to, že žalovaný nedostatečně zjistil skutkový stav věci, čímž zatížil napadené rozhodnutí nepřezkoumatelností a nezákonností. Z nesprávně zjištěného stavu věci vyvodil nesprávné závěry o neexistenci azylově relevantního nebezpečí v zemi jeho původu a odchýlil se od ustálené judikatury správních soudů týkající se přiměřené pravděpodobnosti pronásledování a vážného nebezpečí vzniku vážné újmy.
9. Žalobce má za to, že dostatečně prokázal svou věrohodnou výpověď a listinnými důkazy, že mu má být mezinárodní ochrana udělena. Uvedl, že pochází z Luhanské oblasti, která je pod kontrolou ozbrojených skupin podporovaných Ruskem, blízko linie dotyku. V pohovoru poukázal na špatnou bezpečnostní situaci v souvislosti s válečným konfliktem, který probíhá i v okrajových částech jejich města, a jeho důsledky (např. zaminování oblasti). Na podporu svých tvrzení popsal incident, kdy byl napaden a ponižujícím způsobem ještě jako nezletilý zbit neznámými ozbrojenci. Z těchto důvodů se již jednou pokusili s matkou v roce 2014 o vnitřní přesídlení v rámci Ukrajiny, kdy odjeli do Kyjeva. Jeho matku však z důvodu jejího luhanského původu nechtěl nikdo zaměstnat a museli se z finančních důvodů vrátit do zóny konfliktu. Na přelomu roku 2017 a 2018 jim bylo telefonicky vyhrožováno ze strany domobranců, kteří zjistili, že jeho otec bojoval na straně ukrajinské armády, protože jim bylo vyhrožováno, že jsou zrádci a byl na ně vyvíjen nátlak, aby odjeli. Rovněž by mohl být odveden do armády Luhanské lidové republiky (dále také jen „LNR“). Na podporu svých tvrzení předložil i listinné důkazy a články ze zpravodajských serverů. Má proto důvodný strach z pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) pro příslušnost k sociální skupině (domnělých) podporovatelů ukrajinské armády a rovněž má obavu z vážné újmy dle § 14a písm. b) a c) zákona o azylu, a to z důvodu špatné bezpečnostní situace v Luhanské oblasti v důsledku ozbrojeného konfliktu a obavy z chování luhanské správy v situaci, že by odmítl nastoupit do bojů, popř. kdy by se stupňoval tlak na něj a jeho matku v souvislosti s tím, že jeho otec bojoval na druhé straně fronty.
10. Namítl, že žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí připouští, že bezpečnostní situace v Luhanské oblasti je špatná, že je zde velmi omezená možnost domoci se práva, že dochází k protiprávnímu jednání vůči civilnímu obyvatelstvu včetně nezákonného zbavení svobody, únosů, mučení a vražd. Žalovaný pak na rozdíl od případu jeho matky, kde explicitně uznal, že popsané vyhrožování ze strany domobranců v ní mohlo vzbudit obavu z pronásledování z důvodu příslušnosti k sociální skupině, v případě žalobce (paradoxně, neboť uváděli prakticky identické důvody pro podání žádosti) to takto

výslovně neuvedl, implicitně to dle názoru žalobce lze dovodit z hodnocení situace na základě zpráv o zemi původu. Žalovaný v podstatě nerozporuje věrohodnost jeho výpovědi, odůvodněnost jeho obav z pronásledování a vážné újmy, ani jeho tvrzení o nemožnosti návratu na území tzv. LNR, dle jeho názoru však dospěl ke zcela chybnému závěru ohledně možnosti vnitřního přesídlení.

11. V této souvislosti žalobce namítá, že žalovaný se zabýval možnostmi vnitřního přesídlení pouze formálně, nezkoumal faktické možnosti přesídlení v souladu s § 2 odst. 4 správního řádu ve vztahu k jeho případu, a v tomto směru je jím učiněný závěr nesprávný a nepřezkoumatelný z důvodu nedostatečně zjištěného stavu věci. V tomto směru odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 1. 2008, čj. 4 Azs 99/2007-93, a další jeho rozsudky, které se otázkou hodnocení možnosti vnitřního přesídlení zabývají se závěrem, že „[p]ři posuzování možnosti vnitřní ochrany je nezbytné zhodnotit především reálnost (faktickou i právní), přiměřenost, rozumnost a smysluplnost tohoto řešení. Je třeba se zabývat zejména její dostupností, celkovými poměry panujícími v zemi původu, osobními poměry žadatele (např. pohlaví, etnická příslušnost, rodinné vazby, zdravotní stav, věk a ekonomická situace), účinností vnitřní ochrany a postavením žadatele po jeho přesunu z hlediska respektování a zajištění základních lidských práv v místě vnitřní ochrany“.
12. Žalobce poukázal na aktuální zdroje, které podporují jeho závěr o tom, že faktické přesídlení není v jeho případě možné. Uvedl, že aktuální zpráva Human Rights Watch - World Report 2019 - Ukraine, např. uvádí, že úřady pokračovaly v uplatňování diskriminační politiky vůči penzistům z okupovaných území, když k vyplácení penzí požadovaly, aby se zaregistrovali jako vnitřně vysídlené osoby (IDPs) a pobývaly na území kontrolovaném vládou. Pokud tyto osoby pobývají na okupovaných územích více než 60 po sobě jdoucích dní, riskují pozastavení vyplácení jejich penzí. Ač ukrajinské soudy shledaly několik ustanovení dekretů regulujících výplatu penzí jako diskriminační a přikázaly úřadům, aby s omezováním přístupu k výplatě penzí přestaly, úřady se rozsudky neřídily.
13. Obdobně aktuální zpráva USDOS z roku 2019 – Country Report on Human Rights Practices 2018 – Ukraine, v sekci 2 d. uvádí, že vláda přiznala sociální práva pouze osobám, které se zaregistrovaly jako vnitřně vysídlené osoby (IDPs). Ze zákona mají uvedené osoby nárok na dávky [jejich výše je nízká – 440 hřiven (16 USD) na měsíc pro praceschopné osoby, 44 USD na měsíc pro praceneschopné osoby], vláda by jim měla zajistit bydlení, ale úřady pro to nepodnikly žádné kroky. Bydlení, zaměstnání a výplaty sociálních dávek a penzí tak zůstávají největšími problémy IDPs. Místní odbory Ministerstva sociální politiky běžně zastavovaly výplaty penzí a dávek v průběhu ověřování fyzické přítomnosti jejich příjemců na vládou kontrolovaných územích a požadovaly po příjemcích, aby prošli zatěžujícím procesem opětovné registrace. Podle lidskoprávní monitorovací mise OSN na Ukrajině (HRMMU) byla integrace IDPs i nadále zatěžována nedostatkem vládní strategie a navazující absencí alokace finančních zdrojů, což vedlo k ekonomické a sociální marginalizaci IDPs. Nevládní organizace hlásily diskriminaci proti IDPs, ti měli i nadále potíže s přístupem ke vzdělání, lékařské péči a potřebným dokladům.
14. Dále žalobce citoval z rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 11. 6. 2018, čj. 4 Az 26/2017-50 (o žalobě proti rozhodnutí žalovaného o neprodloužení doplňkové ochrany občanu Ukrajiny), v němž jmenovaný soud dospěl k závěru, že ze zpráv obsažených ve

správním spisu vyplývá, že vnitřně vysídlené osoby se nadále potýkají s problémy v přístupu k sociálním službám, zůstávají i administrativní překážky. V praxi se neuplatňují ustanovení o půlročním bezplatném bydlení, nájemné ve městech prudce stoupl, v oblasti bydlení dochází k diskriminaci přesídlenců, pro ubytování těchto osob neexistuje státní program. Vnitřně vysídlené osoby čelí diskriminaci mj. při hledání zaměstnání, tato reálná praxe značně zpochybňuje pouhý odkaz na právní úpravu, podle níž se poměry vnitřně vysídlených osob zlepšují...tvrzení o zásadním zlepšení perspektivy vnitřního přesídlení v rámci Ukrajiny za poslední dva roky nemá dle městského soudu oporu ve správním spisu, ba dokonce ve spisu obsažené údaje takové závěry vyvracejí. Žalobce odkázal i na rozsudek zdejšího krajského soudu ze dne 28. 6. 2019, čj. 43 Az 11/2017-72, kterým zrušil rozhodnutí žalovaného o neudělení žádné z forem mezinárodní ochrany žadatelce z Ukrajiny přicházející z Luhanska. Žalobce citoval zejména body 36. až 39. jmenovaného rozsudku, v němž soud s odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu a informace o zemi původu k otázce vnitřního přesídlení dospěl k závěru, že žalovaný s informacemi obsaženými v podkladech shromážděných ve správním řízení nepracoval ve smyslu zásady volného hodnocení důkazů, tedy jednotlivě a ve vzájemné souvislosti, ale tendenčně upřednostnil ty poznatky o možnosti vnitřní ochrany na Ukrajině, které vyznívají pro neudělení doplňkové ochrany žalobkyni.

15. Žalobce namítá, že žalovaný i v jeho případě pracoval s podklady pro rozhodnutí účelovým způsobem a pomocí metody „*cherry pickingu*“ si ze zpráv vybíral pouze ta tvrzení, která podporují jeho názor o možnosti vnitřního přesídlení. Nelze přitom dle žalobce přehlédnout, že svůj názor odůvodňuje tvrzeními o formálních možnostech přesídlení (existence právní úpravy, činnost nevládních organizací), než o možnostech faktických. Přitom právě rozpor mezi formální a faktickou stránkou věci je důvodem, proč vnitřní přesídlení žalobce není možné. Dle jeho názoru je tak zřejmé, že ze samotné finanční podpory pro vnitřně vysídlené osoby nelze v žádném případě uspokojit základní životní potřeby a samotná možnost získání této podpory tedy není důvodem pro závěr, že vnitřní přesídlení je v jeho případě možné. Nalezení zaměstnání je v jeho faktické situaci, kdy nemá na území Ukrajiny rodinu ani žádné jiné zázemí obtížné, kdy kvůli nutnosti útěku v důsledku vyhrožování ani nedokončil střední školu. Ze zpráv o zemi původu dle něho vyplývá, že vnitřní uprchlíci na Ukrajině jsou na trhu práce a trhu s bydlením diskriminováni, přičemž tato diskriminace se týká jejich statusu a původu. Proto jsou liché úvahy žalovaného, že by se této diskriminaci mohl vyhnout přesídlením do ruskojazyčné oblasti.
16. Žalobce namítá nezákonný postup žalovaného i ve vztahu k podkladům pro vydání rozhodnutí a seznámení se s nimi. Uvedl, že s podklady pro vydání rozhodnutí byl seznámen dne 9. 8. 2018, přičemž rozhodnutí bylo vydáno více jak o rok později, dne 8. 10. 2019. Žalovaným shromážděné zprávy se staly neaktuálními (zprávy z jara 2018 a z roku 2017). Namítá porušení § 23c písm. c) zákona o azylu a § 3 správního řádu, neboť žalovaný za účelem řádného zjištění stavu věci nevyužil přesné a aktuální informace z různých zdrojů pro vydání napadeného rozhodnutí. Žalovaný odmítl zabývat se články, které po seznámení s podklady dokládala jeho matka a žalobce na ně rovněž odkazoval, s odůvodněním, že pochází z proruských, popř. ruských státních zdrojů (RIA Novosti, Rossijskaja Segodnja, RT). I pokud všechny tyto články pocházejí z tohoto zdroje, nelze dle jeho názoru tvrdit, že jejich obsah je nepravdivý. V mnohém se totiž shodují s výše citovanými zprávami o zemi původu. Ač tedy jeho matka dokládala uvedené zprávy na

podporu tvrzení, že se na Ukrajinu nemohou vrátit, žalovaný k nim nepřihlížel a zároveň žalobci vytkl, že neuvedl žádný důvod, proč by nemohl využít možnosti vnitřního přesídlení. V tom spatřuje pochybení žalovaného, který se měl obsahem těchto zpráv zabývat, porovnat je s informacemi o zemi původu a teprve poté popř. prokázat nepravdivost jí předložených zpráv. Žalovaný tak porušil ustanovení § 50 odst. 4, § 52 a § 68 odst. 3 správního řádu a § 23c zákona o azylu.

17. Ze všech uvedených důvodů proto navrhl, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného

18. Žalovaný ve svém vyjádření popřel oprávněnost žaloby, s níž nesouhlasí. Odkázal na obsah správního spisu a na vlastní rozhodnutí, na jehož správnosti setrval. Uvedl, že při posuzování žádosti žalobce o mezinárodní ochranu vycházel především z jeho výpovědí a z informací ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv na Ukrajině, které si opatřil v průběhu správního řízení a k nimž se žalobce mohl vyjádřit ve smyslu § 36 odst. 3 správního řádu. Žalobce neuvedl žádné skutečnosti nebo nové informace, odkázal na podklady, které v rámci azylového řízení předkládala jeho matka a které žalovaný zařadil i do správního řízení žalobce. Žalovaný konstatoval, že obsah těchto článků v souvislosti s posuzováním důvodů žádosti o mezinárodní ochranu žalobce nemá potřebnou relevanci (vyjádření žalovaného k jednotlivým podkladům je v napadeném rozhodnutí uvedeno na str. 4 až 5). Podle jeho názoru obsah předložených článků částečně potvrzují i jím shromážděné podklady pro vydání rozhodnutí. Uvedl, že v některých částech Doněcké a Luhanské oblasti i nadále probíhají boje se střídavou intenzitou, přičemž bezpečnostní situace civilního obyvatelstva je zde velmi špatná, a to zejména na linii dotyku bojujících stran, jež kromě toho může být i v současné době, byť v omezené míře, pohyblivá. Konstatoval, že podle výroční zprávy Human Rights Watch ze strany ukrajinských orgánů prokazatelně existuje snaha taková jednání v souladu s platnými ukrajinskými zákony postihovat a viníky trestat. Ze shromážděných informací vyplývá, že na kontrolovaném území ukrajinskou vládou panuje stav funkčního právního státu. Stejně jako v odůvodnění napadeného rozhodnutí zopakoval, že probíhající vojenský konflikt, který se dotýká veškerého obyvatelstva bez ohledu na rasu, národnost či politickou příslušnost, nelze zařadit mezi důvody relevantní z hlediska možnosti udělení azylu.

19. K žalobní námitce ohledně neaktuálnosti shromážděných informací, jako podkladů pro rozhodnutí, žalovaný odkázal např. na rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 8. 8. 2017, čj. 45 Az 21/2016-55, publ. pod č. 3714/2018 Sb. NSS, v němž se uvádí, že zastaralost zpráv o zemi původu nelze posuzovat pouze na základě faktu, že od vypracování, resp. vydání takové zprávy uplynul určitý čas. Zastaralá je taková zpráva, jež obsahuje informace, které v důsledku změny okolností v období mezi vypracováním zprávy a jejím využitím již nejsou aktuální, neboť situace popsaná ve zprávě se změnila, což se v daném případě nestalo.

20. Navrhl, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

IV. Jednání u krajského soudu

21. Jednání soudu proběhlo za účasti tlumočnice jazyka ruského. Zástupkyně žalobce odkázala na písemné podání žaloby a zdůraznila, že stěžejní pro posouzení projednávané

věci je skutečnost, že na Ukrajině probíhá ozbrojený konflikt a žalobce nechce být účasten tohoto konfliktu ani na straně domobrany, ani na straně ukrajinské armády. Situace žalobce je specifická v tom, že si je vědom povinnosti vojenské služby, ale jako ruský mluvící občan v Luhanské oblasti se obává možnosti a pravděpodobnosti, že bude povolán do armády na stranu domobrany. Povolání do armády se obává i z důvodu své víry. Vnitřní přesídlení v jeho případě fakticky není možné s ohledem na jazykovou příslušnost, což v průběhu správního řízení, ale i řízení před soudem doložil důkazy (novinovými články). Dále uvedla, že žalobce a jeho matka jsou ze strany obyvatel Ukrajiny v jiných částech země viněni z proruské orientace, naopak při návratu do Luhanské oblasti je jim vyčítáno, že nejsou dostatečně proruští. Podpora ze strany státních orgánů Ukrajiny v případě přesídlení je neefektivní a pouze formálně je dána možnost finanční podpory, či zajištění bytové otázky. Žalobce nemůže být ani z hlediska ochrany všeobecných lidských práv nucen „zkoušet“, v které oblasti Ukrajiny by byl trpěn a nebyl pronásledován. Dále žalobce namítá, že žalovaným použité zprávy jsou více jak rok staré, ale i přesto z nich vyplývá, že v Luhanské oblasti probíhá ozbrojený konflikt a že možnost vnitřního přesídlení žalobce je fakticky nemožná. Správní orgán z podkladů pro své rozhodování používá pouze ty argumenty, které svědčí pro jeho negativní rozhodnutí a nikoliv i skutková zjištění mezinárodních organizací, která by svědčila pro podporu azylových důvodů žalobce. Setrvala na žalobním petitu.

22. Krajský soud konstatoval obsah správního spisu a provedl důkaz podstatným obsahem žalobcem předložených internetových článků (čl. 45 – 54) prostřednictvím přítomné tlumočnice. Z nich vyplývá, že zdrojem článků jsou internetové noviny Vzgljad a RIA Novosti. Články popisují názory lidí, např. že ukrajinští umělci říkají, že obyvatelé Donbasu a Krymu jsou parazité na těle Ukrajiny, vyvolali válku a rozbroje v zemi, že „oni“ (tj. obyvatelé Donbasu) se nemohou integrovat do ukrajinské společnosti a ani na to nemají právo. Jeden horník popisuje, že po přesídlení z Donbasu do jiné části Ukrajiny ho zbili jen proto, že mluví rusky. Jedné paní po přesídlení rodiny do jiné části Ukrajiny do očí řekli, že je nikdy nepřijmou, že jsou Rusové, a nikoli „naši“.
23. Pověřený pracovník žalovaného odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí a na vyjádření žalovaného k žalobě, navrhl zamítnutí žaloby pro její nedůvodnost.

V. Skutkové a právní závěry krajského soudu

24. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí podle § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“) v mezích žalobních bodů, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Přihlédl i k čl. 46 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 7. 2013, o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“), jež zakotvuje povinnost členských států zajistit pro žadatele účinný opravný prostředek. Dle odst. 3 citovaného ustanovení lze za účinný opravný prostředek považovat pouze takový prostředek, který zabezpečuje „úplné a ex nunc posouzení jak skutkové, tak právní stránky, včetně případného posouzení potřeby mezinárodní ochrany podle směrnice 2011/95/EU“. S ohledem na promeškání transpoziční lhůty ze strany České republiky se dané ustanovení procedurální směrnice vyznačuje vertikálním přímým účinkem (pro řízení zahájená na základě žádostí o mezinárodní ochranu podaných po 20. 7. 2015), a povinností soudu by tedy bylo přihlížet v řízení i k případným novým skutečnostem, byť by správnímu

orgánu nemohly být v době jeho rozhodování známy.

25. Azylový příběh žalobce dle obsahu jeho žádosti o mezinárodní ochranu a provedeného pohovoru je popsán v části I. tohoto rozsudku.
26. Součástí správního spisu jsou dále informace shromážděné žalovaným ohledně politické a ekonomické situace a stavu dodržování lidských práv na Ukrajině. Žalovaný při posouzení žádosti žalobce konkrétně vycházel ze zprávy Vysokého komisaře OSN pro lidská práva (OHCHR) o stavu lidských práv na Ukrajině ze dne 12. 12. 2017; zprávy organizace Freedom House, Svoboda ve světě 2018 - Ukrajina z ledna 2018; Výroční zprávy organizace Human Rights Watch 2018 - Ukrajina ze dne 18. 1. 2018; Informace norského Centra informací o zemích původu (LANDINFO) ze dne 19. 12. 2017, vnitřně vysídlené osoby; Informací MZV ČR č.j. 107283/2017-LPTP ze dne 3. 8. 2017 a č.j. 110372/2018-LPTP ze dne 16. 5. 2018, Situace neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu, návrat do vlasti po dlouhodobém pobytu v zahraničí a č.j. 111866/2018-LPTP ze dne 12. 6. 2018, Sociálně-ekonomická situace; informace OAMP - Situace v zemi - Ukrajina ze dne 22. 1. 2018, Ukrajina - Vnitřně vysídlené osoby ze dne 10. 10. 2017 a Ukrajina - národnostní menšiny ze dne 20. 9. 2017.
27. Žalobce se v souladu s § 36 odst. 3 správního řádu dne 9. 8. 2018 seznámil s obsahem výše uvedených podkladových informací, resp. s jejich výčtem a odkázal na matkou předložené články.
28. Žalovaný zajistil jejich překlad, stručný obsah citoval na straně 4 - 5 napadeného rozhodnutí se závěrem, že vydavatelé uvedených zpráv jsou pod plnou kontrolou Ruské federace anebo administrativy tzv. Luhanské či Doněcké lidové republiky, žalovaný je proto nepovažuje za nestranné a objektivní a jako podklady pro své rozhodnutí je nevyužil, navíc se nijak nevztahují konkrétně k osobě žalobce. Současně uvedl, že obsah předložených článků částečně potvrzují i jím shromážděné podklady o tom, že v některých částech Doněcké a Luhanské oblasti i nadále probíhají boje se střídavou intenzitou a že bezpečnostní situace civilního obyvatelstva je zde velmi špatná, a to zejména v linii dotyku bojujících stran. Pokračoval, že v oblastech mimo kontrolu ukrajinské vlády jsou navíc možnosti domoci se práva velmi omezené a dochází tak k protiprávním jednáním vůči civilnímu obyvatelstvu, včetně nezákonného zbavení svobody, únosů, mučení a vražd. Podle žalovaného na území pod kontrolou ukrajinské vlády panuje stav funkčního právního státu a ukrajinská vláda a státní orgány vyvíjejí zvýšené úsilí o zjednodušení vymahatelnosti práva. Žalobcem předložené důkazy zhodnotil tak, že původci těchto článků, informační agentura RIA Novosti, od roku 2013 pracující v rámci agentury Rossija Segodnja a televizní síť RT, jsou médií pod plnou kontrolou administrativy Ruské federace, a tedy i nástroj ruské propagandy a prostředky vedení informační války na východní Ukrajině, a proto je nepovažuje za nestranné a objektivní.
29. Z ustanovení § 28 odst. 1 zákona o azylu vyplývá, že mezinárodní ochranu lze udělit ve formě azylu nebo doplňkové ochrany; shledá-li ministerstvo při svém rozhodování, že jsou naplněny důvody pro udělení azylu podle § 12, § 13 nebo § 14 téhož zákona, udělí azyl přednostně. Pokud správní orgán dospěje k závěru, že nebyly naplněny důvody pro udělení azylu jako vyšší formy mezinárodní ochrany, v souladu se zákonem posoudí, zda cizinec nesplňuje důvody k udělení doplňkové ochrany.
30. Podle § 12 zákona o azylu v platném znění se cizinci udělí azyl, bude-li v řízení o udělení

mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

31. Podle § 14a odst. 1 zákona o azylu se doplňková ochrana udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště. Dle § 14a odst. 2 téhož zákona se za vážnou újmu podle tohoto zákona považuje a) uložení nebo vykonání trestu smrti, b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, c) vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky ČR.
32. Podle § 2 odst. 4 zákona o azylu se pronásledováním rozumí závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání anebo jednání, která ve svém souběhu dosahují intenzity pronásledování, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna původci pronásledování.
33. Podle § 2 odst. 7 zákona o azylu pronásledováním nebo vážnou újmou není, pokud se obava cizince z pronásledování nebo vážné újmy vztahuje pouze na část území státu, jehož státní občanství má, nebo, je-li osobou bez státního občanství, státu jeho posledního trvalého bydliště a může-li cizinec bezpečně a oprávněně odcestovat do jiné části státu, do ní vstoupit a v ní se usadit, a pokud s přihlédnutím k situaci v této části státu a k jeho osobní situaci v této části státu a) nemá odůvodněný strach z pronásledování ani nejsou dány důvodné obavy, že by mu zde hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy, nebo b) má přístup k účinné ochraně před pronásledováním nebo vážnou újmou.
34. Krajský soud po provedeném přezkumném řízení souhlasí se žalovaným v tom, že žalobce nesplňuje podmínky pro udělení azylu dle § 12 písm. a) zákona o azylu, neboť ve vlasti nebyl nijak politicky aktivní, přičemž ani sám netvrdil, že by byl pronásledován za uplatňování politických práv a svobod. Za správný lze označit i závěr žalovaného, že samotná nepříznivá bezpečnostní situace na východě Ukrajiny a existence ozbrojeného konfliktu v zemi původu nemůže být důvodem pro udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu, neboť výčet tam uvedených důvodů je taxativní. Na uvedenou situaci pamatuje ustanovení § 14a písm. c) zákona o azylu, a to možností udělení doplňkové ochrany. K žalobní námitce obav žalobce z povolání do armády krajský soud konstatuje, že v průběhu správního řízení žalobce uvedenou obavu nevyslovil. V rámci dotazů správního orgánu pouze uvedl, že základní vojenskou službu dosud nevykonal, povolání do armády nedostal. Žalovaný proto nepochybil, pokud se uvedenou obavou žalobce, uplatněnou poprvé až v žalobě (pouze stručně a okrajově) v napadeném rozhodnutí výslovně nezabýval. Krajský soud rovněž konstatuje, že obavu z povolání do armády z důvodu *své víry* žalobce prvně uvedl až při jednání soudu. V tomto směru se jedná o

nepřípustné rozšíření žaloby o další žalobní body (srovnej § 71 odst. 2 s. ř. s.).

35. Žalovaný řádně zdůvodnil, proč žalobci neudělil tzv. humanitární azyl podle § 14 zákona o azylu. Krajský soud na toto odůvodnění v plném rozsahu odkazuje. Ač žalobce v úvodu žaloby namítal, že žalovaný při svém rozhodování porušil ustanovení § 14 zákona o azylu, neuvedl, v čem jeho pochybení spočívá, případně jaký zvláštního zřetele hodný důvod by měl žalovaný v jeho případě zohlednit. Námitka porušení ustanovení § 14 zákona o azylu je nedůvodná. Správný je i závěr žalovaného o neudělení azylu za účelem sloučení rodiny ve smyslu dle § 13 zákona o azylu, neboť žalobce není rodinným příslušníkem azylanta, jemuž byl udělen azyl dle § 12 nebo 14 zákona o azylu.
36. Žalobcem uplatněné žalobní námitky se týkají především nesprávného posouzení důvodů pro udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu z důvodu pronásledování pro příslušnost k sociální skupině (domnělých) podporovatelů ukrajinské armády a nesprávného posouzení jeho obav z vážné újmy dle § 14a písm. c) zákona o azylu, z důvodu špatné bezpečnostní situace v Luhanské oblasti v důsledku ozbrojeného konfliktu, spojených s chybným závěrem žalovaného ohledně možnosti vnitřního přesídlení. Tyto námitky shledal krajský soud důvodnými.
37. Pokud jde o žalobcem tvrzené obavy z pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu, žalovaný v odůvodnění svého rozhodnutí uvedl, že nedospěl k závěru, že by žalobce mohl ve vlasti pociťovat odůvodněnou obavu z pronásledování z důvodů uvedených v citovaném ustanovení. Žalovaný nezpochybnil, že na území ovládaném ruskými separatisty na východě země může docházet k protiprávním jednáním i vůči civilnímu obyvatelstvu, přičemž možnosti občana domoci se spravedlnosti jsou zde velmi omezené (to vyplývá i z jím opatřených podkladů pro rozhodnutí). Dále uvedl, že si je vědom existence jistého napětí mezi ukrajinskojazyčnou a ruskojazyčnou komunitou, případně mezi starousedlíky a vnitřně vysídlenými osobami se závěrem, že napětí či dokonce vzájemná nevraživost ještě nepředstavují pronásledování ve smyslu § 2 odst. 4 zákona o azylu. S odkazem na § 2 odst. 7 zákona o azylu dospěl k závěru, že o azylově relevantní pronásledování se v případě žalobce nejedná, neboť se mu mohl vyhnout přestěhováním se do jiné části Ukrajiny, tedy za pomoci institutu vnitřního přesídlení. Ze stejných důvodů se pak mohl vyhnout i nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu, tj. z důvodu ozbrojeného konfliktu izolovaného do dvou oblastí na východě Ukrajiny, přičemž v jedné z nich žalobce žil. Podle žalovaného shromážděné zprávy nepotvrzují důvodnost prezentované obavy, že by na Ukrajině, alespoň na území pod kontrolou ukrajinské vlády, docházelo k pronásledování z národnostních důvodů či z důvodů příslušnosti k určité jazykové skupině, ať již ze strany státních či nestátních aktérů. Naopak z nich dle žalovaného vyplývá, že *„současná vláda velmi dbá na ochranu lidských práv a svobod občanů a na zavedení a prosazování mechanismů právního státu včetně snahy o odpovídající zajištění a integraci vnitřně přesídlených osob“* a zopakoval, že žalobce mohl využít možnosti vnitřního přesídlení s tím, že na Ukrajině aktuálně již existují a jsou implementovány programy na pomoc vnitřně vysídleným osobám.
38. Výše uvedené závěry žalovaného stran posouzení odůvodněnosti obav z pronásledování dle § 12 písm. b) zákona o azylu z důvodu příslušnosti k sociální skupině příznivců ukrajinské armády, shledává krajský soud z důvodu nedostatečného posouzení faktické možnosti vnitřního přesídlení, za předčasné. Za nedostatečné považuje rovněž závěry žalovaného ohledně možnosti vnitřního přesídlení z důvodu ozbrojeného konfliktu, probíhajícího v místě bydliště žalobce, tj. v Luhanské oblasti, a to z níže uvedených

důvodů.

39. Nejvyšší správní soud opakovaně judikoval, že institut azylu je postaven na potencialitě pronásledování, nikoliv na požadavku reálného naplnění pronásledování (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 1. 2008, čj. 4 Azs 47/2007-60, či ze dne 9. 6. 2008, čj. 5 Azs 18/2008-83). Ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu v sobě kombinuje subjektivní prvek (obavy) a objektivní prvek (odůvodněnost obav). Při posuzování, zda jsou obavy žadatele o mezinárodní ochranu odůvodněné, je třeba vycházet z toho, jestli je pronásledování přiměřeně pravděpodobné, což znamená, že možnost pronásledování musí být reálná, nejen hypotetická (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 3. 2008, čj. 2 Azs 71/2006-82, či rozsudek ze dne 13. 8. 2010, čj. 4 Azs 11/2010-112).
40. Krajský soud připomíná, že řízení o udělení mezinárodní ochrany se vyznačuje specifickým rozložením důkazního břemene. Zatímco břemeno tvrzení stíhá samotného žadatele, jehož úspěch ve věci je podmíněn mimo jiné tím, zda tvrdí okolnosti nasvědčující možnému zásahu do jeho lidských práv, břemeno důkazní je již výrazněji rozloženo mezi žadatele o mezinárodní ochranu a správní orgán, který nese odpovědnost za náležité zjištění reálií o zemi původu (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2005, čj. 6 Azs 235/2004-5, a ze dne 27. 3. 2008, čj. 4 Azs 103/2007-63). Povinností správního orgánu rozhodujícího o žádosti o udělení mezinárodní ochrany je opatřit si takové informace o zemi původu, které jsou v maximální možné míře: 1) relevantní, 2) důvěryhodné a vyvážené, 3) aktuální a ověřené z různých zdrojů a 4) transparentní a dohledatelné (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 7. 2008, čj. 5 Azs 55/2008-71, či ze dne 4. 2. 2009, čj. 1 Azs 105/2008-81, č. 1825/2009 Sb. NSS).
41. Z judikatury Nejvyššího správního soudu, pokud jde o povahu konfliktu probíhajícího na Ukrajině, citované i v napadeném rozhodnutí (srovnej rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 1. 2015, čj. 7 Azs 265/2014-17, a na něj odkazující pozdější rozhodnutí) vyplývá, že jej nelze hodnotit jako „totální konflikt“. Ze zpráv o zemi původu shromážděných žalovaným je zřejmé, že zhoršená bezpečnostní situace přetrvává pouze v Doněcké a Luhanské oblasti, tedy na jihovýchodě země, situace na západě a ve středu země je klidná a stabilní.
42. Avšak s ohledem na skutečnost, že ozbrojený konflikt probíhá právě v oblasti, v níž žalobce pobýval před svým příchodem do České republiky, je nutné posoudit, zda žalobce může nalézt účinnou ochranu v jiné části země (srovnej rozsudek Nejvyššího správního soudu čj. 5 Azs 28/2008 - 68).
43. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 24. 1. 2008, čj. 4 Azs 99/2007-93 (na který poukázal ve své žalobě i žalobce) uvedl, že při posuzování možnosti vnitřní ochrany je nezbytné zhodnotit především reálnost (faktickou i právní), přiměřenost, rozumnost a smysluplnost tohoto řešení. Je třeba se zabývat zejména její dostupností, celkovými poměry panujícími v zemi původu, osobními poměry žadatele (např. pohlaví, etnická příslušnost, rodinné vazby, zdravotní stav, věk a ekonomická situace), účinností vnitřní ochrany a postavením žadatele po jeho přesunu z hlediska respektování a zajištění základních lidských práv v místě vnitřní ochrany. Rovněž je třeba zvážit bezpečnost žadatele, a to jak při přesunu do cílové části země, tak po jeho přesídlení. Z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 7. 2009, čj. 5 Azs 40/2009-74, vyplývá, že při

posuzování možnosti vnitřní ochrany je nutné posoudit čtyři kritéria: (1) zda je jiná část země pro žadatele dostupná; (2) zda přesun do jiné části země je účinným řešením proti pronásledování či vážné újmě v původní oblasti; (3) zda žadateli nehrozí navrácení do původní oblasti a (4) zda ochrana v jiné části země splňuje minimální standard ochrany lidských práv. Tyto čtyři podmínky musí být splněny kumulativně a při jejich posouzení je třeba brát v potaz celkové poměry panující v zemi původu a osobní poměry žadatele.

44. Uvedené závěry Nejvyšší správní soud zopakoval ve svém rozsudku ze dne 16. 10. 2020, č. j. 5 Azs 73/2019-61, a formuloval je do právní věty: *„Primární důvody pro udělení mezinárodní ochrany ve smyslu § 12 a § 14a zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, musí být vždy posuzovány na základě podmínek panujících v té části země původu, odkud žadatel pochází a kde má stálé bydliště. Naopak podmínky panující v jiné oblasti země původu, kde se žadatel pokusil nalézt vnitrostátní ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmu, jejichž hrozbě čelil v místě svého stálého bydliště, jsou relevantní pouze pro případné následné posouzení ve smyslu § 2 odst. 7 zákona o azylu, zda se žadatel může právě v této jiné části země původu usadit a nalézt zde účinnou ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmu.“* V bodu [48] tohoto rozsudku Nejvyšší správní soud citoval ze svého rozsudku ze dne 31. 5. 2017, č. j. 5 Azs 62/2016-87, v němž k možnosti vnitrostátní ochrany v rámci Ukrajiny při případném využití vládního programu pro vnitřně vysídlené osoby konstatoval: *„Při posuzování eventuality vnitrostátní ochrany v jiné části země původu je tudíž kladen důraz mj. na reálnost dané možnosti a její faktickou proveditelnost. Pokud žalovaný ve svém rozhodnutí poukazoval na zákonnou úpravu umožňující přemístění vnitřně vysídlených osob zasažených ozbrojeným konfliktem na východě země, měl také zkoumat, zda a jakým způsobem je tato právní úprava uplatňována v praxi. Žalovaný žádným způsobem nere reflektoval tíživou situaci přesídlených osob, resp. problémy s implementací zákona o vnitřně vysídlených osobách (viz např. Výroční zprávu Amnesty International ze dne 25. února 2015 2014/15) [...]. Je tedy otázkou, zda mají stěžovatelé reálnou možnost usadit se v jiné části Ukrajiny, kde pravděpodobně dosud nemají žádné rodinné či ekonomické zázemí a zda to lze po nich spravedlivě požadovat. S ohledem na okolnosti dané věci měl žalovaný také mj. zkoumat, do jaké míry se stěžovatelé mohou v jiné oblasti Ukrajiny usadit bez rizika případného pronásledování z důvodu jejich příslušnosti k ruskému či rusky hovořícímu obyvatelstvu. K těmto závěrům však žalovanému chyběly relevantní informace, postupoval tedy v rozporu s čl. 8 odst. 2 kvalifikační směrnice [...].“* S ohledem na podobnost žalobcem tvrzených potíží v zemi původu (přináležitost k rusky hovořícímu obyvatelstvu), lze uvedené závěry aplikovat i na nyní posuzovanou věc.
45. Krajský soud má za to, že žalovaný výše citovaným požadavkům k možnosti vnitřního přesídlení v projednávané věci nedostál. Žalovaný konstatoval, že ačkoliv žalobce pochází z oblasti pod kontrolou proruských separatistů, může bez jakýchkoliv objektivních překážek využít možnosti přestěhovat se do jiné části Ukrajiny. Při konfrontaci obsahu správního spisu s odůvodněním napadeného rozhodnutí soud zjistil, že skutkový stav prezentovaný žalovaným nemá v tomto bodě oporu v podkladech obsažených ve správním spisu. Žalovaný v průběhu správního řízení shromáždil celou řadu zpráv věnujících se situaci na Ukrajině, ale pracoval s nimi značně účelově. Lze tak přisvědčit žalobci v tom, že z nich vybíral pouze pasáže, které podporují jeho názor o možnosti využití vnitřního přesídlení, zatímco pasáže, které tento názor zpochybňují, zcela pominul. Z jeho odůvodnění je rovněž zřejmé, že se zabýval možnostmi vnitřního přesídlení a situací přesídlených osob pouze formálně (viz např. pasáž: *„na Ukrajině aktuálně již existují a jsou implementovány programy na pomoc vnitřně vysídleným osobám“*

nebo „na území pod kontrolou ukrajinské vlády panuje stav funkčního právního státu a ukrajinská vláda a státní orgány vyvíjejí zvýšené úsilí o zjednodušení vymahatelnosti práva, ukrajinský občan má v případě poškození trestnou činností nebo porušování lidských práv a svobod možnost obrátit se na příslušné orgány státní moci a domoci se ochrany své svobody a svých práv...“), ale již nezkoumal faktické možnosti přesídlení a to, s jakými každodenními problémy se takové osoby potýkají. Žalovaný zlehčoval tvrzení žalobce, že se reálné problémy související s přesídlením snažil prokázat předkládanými články. Ač lze se žalovaným souhlasit v tom, že novinové články nejsou objektivním zdrojem informací, nelze je bez dalšího odmítnout způsobem, jak to učinil žalovaný, totiž, že všechny pocházejí z proruských zdrojů, a proto jsou neobjektivní.

46. Žalovaný měl a mohl zajistit aktuální informace z renomovaných zdrojů, kterými by mohl argumenty žalobce přesvědčivě vyvrátit, této povinnosti však nedostál. Podle judikatury Nejvyššího správního soudu platí, že důkazní břemeno stran reálií o zemi původu nese žalovaný (srovnej např. rozsudek ze dne 31. 1. 2020, č. j. 5 Azs 105/2018-46, v němž zopakoval, že „Důkazní břemeno ohledně toho, zda skutečně jsou splněny veškeré podmínky pro využití vnitrostátní ochrany, resp. „alternativy vnitřního útěku“, nese plně správní orgán, jehož povinností je v první řadě si i k posouzení této otázky obstarat dostatečně přesné a aktuální informace o zemi původu a ty rovněž řádně vyhodnotit. Žalovaný v posuzovaném případě neobstaral aktuální a přesné informace k otázce vnitřního přesídlení, neboť se vůbec nezabýval tím, jak a zda jím proklamovaná pomoc vnitřně přesídleným osobám z Luhanské a Doněcké oblasti reálně funguje v praxi.
47. Z žalovaným opatřených zpráv (jejich výčet je citován výše) na jednu stranu vyplývá, že ukrajinská vláda, nevládní a mezinárodní humanitární organizace poskytují vnitřně přesídleným osobám určitou pomoc. Uvádí se v nich, že Ukrajina přijala v říjnu roku 2014 *Zákon o zajištění práv a svobod vnitřně přesídlených osob*, který poskytuje všeobecný rámec pro poskytnutí ochrany těmto osobám včetně zajištění zjednodušeného přístupu k sociálním a ekonomickým službám. Zároveň však z těchto zpráv vyplývá, že v praxi vnitřně přesídlené osoby čelí mnoha potížím. V Informaci LANDINFO ze dne 19. 12. 2017, Ukrajina - vnitřně vysídlené osoby, se např. uvádí, že při aplikaci výše citovaného zákona byla zjištěna řada nedostatků. Nadále přetrvávají problémy týkající se registrace, přiznávání statusu, vystavování dokumentů a nediskriminace v přístupu k sociálním dávkám. Ve zprávě Vysokého komisaře OSN pro lidská práva (OHCHR) o stavu lidských práv na Ukrajině ze dne 12. 12. 2017 se v části V. oddíle B. bodu 118. uvádí, že nedošlo k žádné změně ve vládním předpisu, který podmiňuje vyplácení důchodů registrací vnitřně vysídlených osob, administrativní postup pro ověření podle uvedeného předpisu vedl k pozastavení vyplácení důchodů (u více jak 500 000 osob). Kromě toho podmínění nároku na důchod registrací vnitřně vysídlených osob pro občany s přihlášeným bydlištěm na území ovládaném ozbrojenými skupinami i tehdy, když se rozhodnou přihlásit si bydliště na území, jež je pod kontrolou vlády, vytváří překážky pro začlenění vnitřně vysídlených osob do jejich nového prostředí. Vnitřně vysídlené osoby jsou ohroženy marginalizací ve společnosti a dalším prohloubením závislosti na vnější pomoci. Po třech letech vláda stále bojuje s vytvořením všeobecné a trvalé strategie pro vnitřně vysídlené osoby, včetně jejich socio-ekonomické integrace. Vládou poskytovaná finanční pomoc pro vnitřně vysídlené osoby pak ve většině případů nestačí k úhradě ubytování, stravy, léků a dalších životních nákladů. Finanční pomoc je poskytována pouze po omezenou dobu a existuje mnoho administrativních a praktických překážek ztěžujících její dostupnost. Mnoho vnitřně vysídlených osob se tak nadále

potýká s finančními potížemi při uspokojování svých základních potřeb.

48. Krajský soud na základě výše uvedeného uzavírá, že skutkový stav, který vzal žalovaný za základ napadeného rozhodnutí, nemá oporu v podkladech shromážděných ve správním řízení. Žalovaný s informacemi obsaženými ve spise nepracoval podle zásady volného hodnocení důkazů (§ 77 odst. 2 s. ř. s.), tedy jednotlivě i v jejich souhrnu, ale tendenčně upřednostnil ty poznatky o možnosti vnitřní ochrany na Ukrajině, které vyznívají pro neudělení mezinárodní ochrany žalobci. Krajský soud netvrdí, že žalobce splňuje zákonné podmínky pro udělení azylu ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu či doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu, ale to, že žalovaný pro posouzení žádosti žalobce o mezinárodní ochranu nezjistil řádně a spolehlivě skutkový stav věci. V dalším řízení žalovaný náležitě vyhodnotí žalobcem uváděné skutečnosti ve světle ve spise již založených zpráv o situaci v zemi původu, a tyto doplní o další aktuální zprávy (některé z nich žalobce citoval ve své žalobě) tak, aby odpovídaly na námitky žalobce stran řádně zjištěného skutkového stavu věci ve smyslu § 3 správního řádu. Při hodnocení, zda má žalobce nárok na udělení některé z forem mezinárodní ochrany, je třeba, aby žalovaný vycházel i z kritérií posuzování efektivnosti a zejména faktické dostupnosti vnitřní ochrany, jak byly vymezeny výše citovanou soudní judikaturou. Z ní vyplývá i to, že v případě vnitřního přesídlení je přípustné, dojde-li k určitému snížení životního úrovně žadatele o mezinárodní ochranu, vždy však musí být zachován alespoň minimální standard ochrany lidských práv (viz výše citovaná kritéria vymezená rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 7. 2009, čj. 5 Azs 40/2009-74).
49. Z uvedených důvodů krajský soud zrušil napadené rozhodnutí žalovaného a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Právním názorem, který soud vyslovil ve zrušujícím rozsudku, je správní orgán v dalším řízení vázán (§ 78 odst. 1, 4 a 5 s. ř. s.).

VI. Náklady řízení

50. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce, který měl ve věci plný úspěch, by měl právo na náhradu nákladů řízení před soudem, žádné náklady řízení však nepožadoval.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje,

vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 28. ledna 2021

JUDr. Ivona Šubrtová v. r.
samosoudkyně